

ความไม่มั่นคงทาง อาหาร...ทำอย่างไรจึงจะให้ เกษตรกรขนาดเล็กหลุดพ้น

แม้ว่าประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการผลิตอาหารเกินความต้องการของประชากรในประเทศและได้ส่งออกผลผลิตส่วนเกินดังกล่าวไปในตลาดการค้าอาหารของโลก ทั้งในรูปของสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูปและอาหาร โดยในปี 2550 มีการส่งออกสินค้านี้คิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า 7 แสนล้านบาท แต่เชื่อหรือไม่ว่าในประเทศไทยยังมีกลุ่มคนที่มีอาหารไม่เพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือนหรือการบริโภคอาหารที่ขาดโภชนาการ

โดยเฉพาะในครัวเรือนชนบทที่ห่างไกล จากรายงานของ Isvilanonda and Bunyasiri (2009) ได้รายงานว่าประชากรในชนบทและในเมืองจำนวนไม่น้อยที่เป็นกลุ่มคนยากจนทางอาหาร(food Poverty) ทั้งที่มีอาหารไม่เพียงพอต่อการบริโภคของครัวเรือนหรือการขาดโภชนาการทางอาหาร ซึ่งปัญหาความยากจนทางอาหารนั้นกระจุกตัวอยู่ในชนบทของภาคเหนือและ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะกลุ่มคนที่อยู่ในแถบแห้งแล้งกันดารและอยู่ห่างไกลการคมนาคม ทั้งนี้ในกลุ่มคนที่มีอาชีพทำการเกษตรโดยเฉพาะผู้ที่มีที่ดินถือครองขนาดเล็กหรือผู้เช่าขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล แม้จะใช้ที่ดินไปในการปลูกข้าวซึ่งเป็นพืชอาหารที่เป็นพื้นฐานหลักและที่จำเป็นในครัวเรือน แต่ได้พบว่าผลผลิตข้าวของกลุ่มคนดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือน

ปัญหาการผลิตอาหารไม่เพียงพอของเกษตรกรขนาดเล็กในชนบทนั้น แม้ดูผิวเผินจะเป็นปัญหาของกลุ่มคนไม่มากนัก แต่ปัญหาดังกล่าวได้สะท้อนถึงภาวะการเข้าถึงไม่ถึงอาหารของคนในชาติยังมีอยู่ ถึงแม้ว่าเราจะเป็นผู้ส่งออกอาหารที่สำคัญของโลก การเข้าถึงไม่ถึงอาหารของคนในชาตินั้นย่อมส่งผลต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของคนในครอบครัวตามมา ซึ่งหากปล่อยปละละเลยจนเป็นปัญหาที่เรื้อรังแล้ว ในสถานการณ์ที่อาหารมีราคาแพงและรวมถึงทิศทางแนวโน้มที่ราคาข้าว

จะปรับตัวสูงขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ ย่อมจะส่งผลกระทบต่อการขยายตัวของกลุ่มคนดังกล่าวและแน่นอนย่อมกระทบต่อความไม่มั่นคงในการบริหารจัดการด้านอาหารของประเทศตามมา

การแก้ปัญหาให้กับกลุ่มประชากรดังกล่าวโดยการเร่งสร้างภูมิคุ้มกันให้กับกลุ่มเกษตรกรขนาดเล็กที่ขาดความเข้มแข็งในการบริหารจัดการทรัพยากรของครัวเรือนและรวมถึงการใช้ระบบตลาดอย่างขาดความเข้าใจทำให้การผลิตอาหารของครัวเรือนตกอยู่ในความเสี่ยง ดังนั้นการหาทางให้กลุ่มคนดังกล่าวได้เข้าใจถึงหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการท่าเกษตรภายใต้ทฤษฎีใหม่ตามที่ ที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราได้ทรงประทานให้ไว้ นั้น น่าจะเป็นกรอบการปฏิบัติที่ดีและเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้กับเกษตรกรขนาดเล็กในชนบทได้เป็นอย่างดี เพราะหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงได้สอนให้รู้จักการสร้าง ภูมิคุ้มกันในครัวเรือน ต่อผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก ภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้และ ครอบคลุมและความระมัดระวังเป็นฐาน ในการจัดการ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงทั้ง ในกระบวนการผลิตและความไม่แน่นอน ของภาวะตลาดของสินค้า อันนำมาซึ่ง ความมั่นคงทางอาหารและรวมถึงรายได้ ของครัวเรือน

การสนับสนุนให้เกษตรกรขนาด เล็กได้เข้าใจในวิธีการเก็บออมเพื่อไว้ใช้ เป็นทุนในอนาคตก็นับว่ามีความจำเป็น อีกแนวทางหนึ่ง ทั้งเพื่อการสร้างฐาน

สินทรัพย์ที่มั่นคงให้กับชีวิตโดยไม่ต้อง หล่นไปสู่ความทุกข์ยากเมื่อต้องพบกับ ความไม่แน่นอนและเสี่ยงภัยในด้านต่างๆ รวมถึงการเก็บไว้ใช้ในยามแก่เฒ่าและเป็น ทุนเพื่อการศึกษาของสมาชิกในครอบครัว

การเร่งสร้างงานในชนบทเพื่อ ให้ครัวเรือนยากจนได้มีโอกาสในการหา รายได้นอกจากการทำเกษตรในไร่นา ของตนเองก็เป็นอีกหนทางหนึ่ง เพราะ การจ้างงานในหมู่บ้านนั้น เกือบจะเป็น อีสรูปกับการขึ้นลงของราคาสินค้าเกษตร และสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ ใน สภาวะที่เกษตรกรมีเวลาว่างจากกิจกรรม

การผลิตของครัวเรือนและมีโอกาสในการ ทำงานรับจ้างย่อมเป็นที่มาของรายได้ที่ เป็นตัวเงินที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอย เพื่อการจัดซื้ออาหารและสิ่งจำเป็นใน ครัวเรือน ทั้งนี้ในการสร้างการจ้างงาน ในชนบทนั้นอาจดำเนินการโดยการให้ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแม่ข่ายหลัก ในการจัดสรรเงินทุนเพื่อการปลูกต้นไม้ ในที่สาธารณะในหมู่บ้าน หรือการขุดลอก สระน้ำ และแหล่งน้ำของชุมชน และในระยะ ยาวหากเป็นไปได้การสร้างงานในชุมชนโดย กระบวนการจัดการผ่านทางฐานการผลิต นอกภาคการเกษตร โดยเฉพาะการจัดการ ให้เกิดวิสาหกิจชุมชน ย่อมเป็นแนวทางใน การเพิ่มฐานรายได้ที่ดีให้กับกลุ่มคนยากจน ในชนบท

นอกจากนี้การสนับสนุนโดย การให้กู้ยืมเงินเพื่อการขยายฐานการ ประกอบอาชีพ (micro-lending) โดย การสนับสนุนให้เกษตรกรขนาดเล็กได้เต็ม

ต่อธุรกิจให้กับครัวเรือน นำที่หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนไปพร้อมๆ กับการให้ความรู้และเสริมสร้างความรู้ใน การจัดการและการบริหารเงินทุน ก็เป็นอีก แนวทางหนึ่งที่จะช่วยเหลือเกษตรกรขนาด เล็กให้หลุดพ้นจากความยากจนนี้ได้

ดังนั้นสถานการณ์ความมั่นคง ทางอาหารของครัวเรือนไทยในชนบทจึง ไม่อาจจะมองจากมิติด้านมหภาคแล้วด่วน สรุปว่า เรามีความมั่นคงทางอาหาร แต่ ควรที่ผู้เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจและหา ข้อเท็จจริงว่าทำไมคนชนบทหรือเกษตรกร ขนาดเล็กจึงยังคงเข้าไม่ถึงอาหารอย่าง พอเพียงและได้โภชนาการ รวมถึงการที่ คนในประเทศทั้งคนรวยและคนจนควร จะ เข้าถึงอาหารที่ปลอดภัยสำหรับการบริโภค ได้อย่างไรอีกด้วย